

Det grundtvigske bondemiljø præsenteres som en samling arbejds papirer. Bogen er da også skæmmet af mange større og mindre fejl og unøjagtigheder, der næsten alle kunne være undgået ved en egentlig korrekturlæsning af manuskripterne. Mange af bidragene forekommer meget komprimerede og til tider unødvendigt sprogligt komplicerede, således at det udtrykte håb om at nå frem til de lokalhistoriske studiekredse næppe vil blive realiseret. Men artiklerne er spændende og må afgjort give anledning til overvejelser.

Lars Kaae

HENRIK BECKER-CHRISTENSEN: Dansk mindretalspolitik i Nordslesvig. Udformningen af den danske politik over for det tyske mindretal 1918–20. Institut for Grænseregionsforskning. Åbenrå, 1984. 274 s.

Mens den tyske politik over for det tyske mindretal i Nordslesvig efterhånden er vel belyst for perioden frem til 1945, har den danske ikke i samme grad vakt historikernes interesse. Det er derfor glædeligt, at Becker-Christensen har taget dette emne op for den allertidligste fases vedkommende. Afhandlingen udgør en del af et større projekt om det tyske mindretals historie, og man kan kun håbe at senere fremstillinger lever op til det niveau, der her er nået.

Becker-Christensen anskueliggør, hvorledes to hovedsynspunkter kom til at ligge til grund for den danske mindretalspolitik. Det første var, at de tyske nordslesvigere skulle have en bedre behandling, end den der var blevet de danske sønderjyder til del under det tyske herredømme. Dette synspunkt fremførtes ikke mindst af de dansksindede sønderjyder selv og lederen af Vælgerforeningens flertalsfløj H. P. Hanssen, der som minister i regeringen Zahle havde alle muligheder for at præge den fremtidige ordning. Bag denne holdning lå uden tvivl – ikke mindst hos H. P. Hanssen – en forestilling om, at mindretallet, hvis det ikke havde noget at klage over, hurtigere ville lade sig assimilere. Derfor var den ordning, som etableredes, egentlig også kun tænkt beregnet for en overgangsperiode. Her forregnede man sig imidlertid.

Det andet hovedsynspunkt var, at Danmark ikke ønskede at påtage sig nogen form for internationale forpligtelser til at behandle mindretallet anstændigt. Efter en vis vaklen i den indledende fase vandt dette synspunkt efterhånden tilslutning i alle kredse. På baggrund af erfaringerne fra 1850'erne og 60'erne ønskede man at udelukke enhver form for udenlandsk indblanding i spørgsmålet. Denne holdning er i øvrigt forblevet et fast træk i den danske politik frem til idag. Becker-Christensen viser overbevisende, at hverken den tyske regering eller det fremtidige mindretal fik nogen som helst indflydelse på udformningen af den danske politik. Måske kan det derfor undre en smule, at han bruger 43 sider netop på en redegørelse for tyske holdninger, krav og ønsker. Som negativ bevisførelse er det imidlertid overbevisende.

Fremstillingen »afrundes« med en kilde- og litteraturredegørelse. Nærværende anmelder havde dog også gerne set den afsluttet med en sammenfattende konklusion forinden. I betragtning af emnet er det beklageligt, at bogen ikke er udstyret med et tysk resumé; især da dens kvaliteter så absolut fortjener at vække opmærksomhed også syd for Skelbækken.

Carsten Mogensen